



ASORKD

ASOCIACE SDRUŽENÍ PRO OCHRANU A ROZVOJ KULTURNÍHO DĚDICTVÍ ČR The Association for the Conservation and Development of the Cultural Heritage in the Czech Republic

Karolíny Světlé 5, 110 00 Praha 1, Tel.: +420 371 595 624; GSM: +420 777 183 077, +420 737 939 104, +420 736 181 289



Vladimíra Koubová, PhDr.

Emeritní ředitelka sbírky starého českého umění Národní galerie v Praze a emeritní ředitelka Odboru památkové péče na Ministerstvu kultury České republiky. Aktivně se podílí na badatelské činnosti o Elišce Přemyslovně a dalších Přemyslovcích. Je laureátkou PRIX NON PEREANT 1999 a PRIX NON PEREANT 2001 nadace PRO BOHEMIA a Syndikátu novinářů ČR.

VÝROČNÍ DEN SVATOVÁCLAVSKÉ KORUNY - 18. KVĚTEN 2017

K datu 18. května 1337 byla poprvé korunovační koruna svázaná s osobnostmi velkých králů přemyslovského rodu, a tedy také s Přemyslem II. Otakarem, nazvána „Korunou Království českého“ latinsky: „corona regni Boemiae“.

18. května 2017 tomu tedy bylo

680 let,

kdy corona regni Boemiae nabyla nadosobního, státoporného významu.

(Pozor, tento význam měla již před tím, sdělení Petra Žitavského to pouze poprvé jasně formuluje právě v momentě jejího ohrožení.)



Foto: DENÍK/Martin Divíšek

Autorem tohoto názvu je Lužický Srb, zemský patriot s mezinárodním rozhledem, kronikář obdařený básnickým nadáním i kontakty v nejvyšších vrstvách soudobé společnosti, osobní svědek statečného života královny Elišky Přemyslovny, kterou Petr Žitavský vylíčil jako nepokořitelný symbol starobylé Boemie, **co do důstojné závažnosti podobný právě této koruně**. Kontext Petrova záznamu v Kronice zbraslavské o existenci právního subjektu koruny Království českého, neskrývá jeho nechuť k tomu, že korunována jí byla druhá manželka krále, který si českého království dostatečně nevážil, Jana Lucemburského, Beatrix Bourbonská. Korunována totiž byla „*ne s tak velikou slavnostní obřadností, jak velikou jsme vídávali v dřívější době při takových korunovacích, a král Jan stál přitom bez koruny a bez královského roucha ... A tak tato královna Beatrix, dosáhnuvši titulu korunované královny české, opustila čtrnáctého dne po své korunovaci s malou družinou Prahu a odebrala se přímo do hrabství Lucemburského. Z odchodu této královny se všechen lid více raduje, než se radoval z jejího příchodu ... Markrabě Karel (budoucí Karel IV.) se neúčastnil všeho, co bylo svrchu řečeno. ... nedostával z Českého království podle zákazu otcova naprosto žádné peníze, byl nucen, jsa bez příjmů, přijímat žold od Benátčanů a jiných měst lombardských. ...*¹⁾

Myslím, že tehdy se budoucí český král a císař Svaté říše římské rozhodl k tomu, že musí, určitě v intencích své matky, které znal přinejmenším z vyprávění těch, kdo jí zůstali věrní i po jejím zavržení králem (zemřela 1330), obnovit důstojnost, tedy zejména ekonomickou nezávislost Boemie. Právě zde totiž byly nejvydatnější zdroje stříbra v tehdy známém světě, jejichž existence podminila skutečnost, že císař Jindřich VII. přivolí ke sňatku svého syna s Eliškou Přemyslovnou.

Lze si představit, že Karel se rozhodl obnovit české korunovační **diadéma** (výrazem ochranné listiny papeže Klementa VI. pro Svatováclavskou korunu) - **v úmyslu očistit přemyslovskou korunu doslova ohněm - totiž jejím přetavením**. Nechal ji zhotovit z materiálu původní koruny přemyslovské i k podobě jejího tvaru - to proto je Svatováclavská koruna z formálního hlediska tak monumentální (je *mnématem* v původním smyslu starořeckém) a tzv. archaická. Jedná se o obdobný postup, jaký byl uplatněn v případě Palladia české země - reliéfu Matky Boží staroboleslavské. Také ten je vytvořen **z přetaveného původního materiálu, který se dotýkal** těla sv. Metoděje, jenž tuto svatolukášskou ikonu na Moravu přinesl, pak těla sv. Metoděj Palladium předal, a po ní se hmota Palladia dotýkala těla sv. Václava, snad i dalších vládců, jimž bylo toto konkrétní Palladium či jeho deriváty osobním záštitným objektem (svatý Vojtěch, svatý Jan Nepomucký). I když vlastní reliéfní svatolukášské zobrazení Nanebevzaté Panny Marie - tedy námět obrazu na Palladiu, bylo z hlediska formálního přepracováno snad v době Karla IV. či počátkem 15. století, Palladium je tzv. dotýkanou relikvií - ostatkem, který zpřítomňuje duchovní sílu a duchovní svět (nejméně) všech jmenovaných osobností - zejména ovšem Panny Marie. Podle pověsti, která vstoupila i do lidové písně, Panna Marie na dílo sv. Lukáše, když její portrét tvořil, „sama svá líčka otiskla“, což pro věřící křesťany i nevěřící dobré vůle, kteří s tím mají zkušenost, vy



světluje tajemnou pozitivní sílu tohoto štítného, ochranného obrazu zemí Koruny svatováclavské.

Myslím si, že Svatováclavská koruna, **co do hmoty, je tatáž, jež se dotýkala hlavy Přemysla II. Otakara a dalších přemyslovských králů a je obdobou Staroboleslavského Palladia i v tomto smyslu**.

Pokud se týká data 18. května, k němuž bylo poprvé užito termínu Koruna Království českého a kdy zřejmě se zrodil úmysl pořídit takovou korunu obnovenou a ochraňovanou věčným vládcem české země, *od letošního výročí - tedy 18. května - by měly být zahájeny naše modlitby s prosbou o pomoc Ducha svatého lidu zemí Koruny svatováclavské, aby našel a zvolil dobrého presidenta a o tutéž pomoc politikům a všem, kdo mají moc a vliv, aby vhodného kandidáta navrhli a podporovali.*

PhDr. Vladimíra Koubová - Eidernová



Foto © 2017: České korunovační klenoty agenturou REAmodels

¹⁾ Zbraslavská kronika. Chronicon aulae regiae. Přel. František Heřmanský a Rudolf Mertlík, revize ed. Zdeněk Fiala, Praha, Svoboda 1975, s. 415 – 416.